

INFORMATIE ENQUETE TBV FOCUSGROEPEN CONTACTVERLIES

ENKELE ENQUETE RESULTATEN IN VERKORTE FORM - VOOR OUDERS EN KINDEREN

1. Inleiding

Onderstaande informatie is afkomstig uit de enquête. Deze is ter ondersteuning van de gedachtevorming, ter inspiratie misschien. Iedereen heeft eigen ervaringen, dus het zegt niets of jou. De informatie heeft de volgorde van de focusgroep onderwerpen en is dus maar een deel van de hele enquête. De totale enquête informatie wordt gepubliceerd, maar is op nu nog vertrouwelijk.

2. Preventie - informatie uit ouder- en kind enquête

Preventie is het voorkomen van contactverlies en meer algemeen een vechtscheiding, niet het voorkomen van de scheiding op zichzelf. Preventie heeft 3 onderdelen:

- 1. kan je tijdig signalen herkennen, risico's, zonder nodeloos te stigmatiseren ('overkill')
- 2. zijn de ouders in beeld (vrijwillig of aangedragen) voor hulp
- 3. kan je wat met de risico's doen (vrijwillig, drang, dwang)

De signalen zullen deels te maken hebben met gevoel, gedrag, verwerking, emotie, hoe je erin staat. Dat is niet altijd makkelijk te herkennen. Deels zijn omstandigheden soms stoorzenders.

Die lijken makkelijker te herkennen. Het gaat om signalering van kans op contactverlies rond of na de scheiding, als er dus vaak allerlei professionals mee gemoeid zijn.

Bij vaders/ mannen zijn de meest voorkomende omstandigheden als er CORO is opgetreden, terugkijkend:

- * ver weg verhuizing
- * nieuwe relatie zonder samenwonen
- * nieuwe relatie met samenwonen
- * grote financiële problemen
- * schoolproblemen van 1 van de kinderen.

Bij moeders/vrouwen met contactverlies valt vooral op dat zij veel vaker omstandigheden noemen (vaak het merendeel). Het meeste komen voor (>50%)

- * financiële problemen
- * huiselijk geweld tegen henzelf

Het aantal respondenten in de enquête was klein (n=6) ook omdat contactverlies bij moeders veel minder vaak voorkomt.

Er is in detail gevraagd bij de kinderen (n=25) naar het huiselijk geweld element in contactverlies (geweld tegen henzelf of de ouder bij wie ze bleven). De kinderen (vnl. geen contact met vader) geven nadrukkelijk aan dat dat (ihb vadergeweld) nauwelijks een rol speelde in het ontstaan van contactverlies (ihb met de vader), ook als dat geweld er wel was.

Uit de uitvoerige antwoorden op open vragen komt 1 factor naar voren die vaak voorkomt:

- ouderlijke incompetentie naar de mening van 1 ouder over de ander (maar ook door kinderen genoemd!). Verder zie je:

- vaker betrokkenheid jeugdzorg bij gezin, wat meer een signaal is dat het risico in beeld is.

Na de scheiding maar nog voor het contactverlies lijkt structurele sabotage van afgesproken

verblijfsregeling (vooral door moeders) op 1 te staan als voorbode.

Achtergrondverschillen die bijdragen (aan conflictmatige scheiding en contactverlies) zijn mogelijk groot verschil in opleiding, cultuur, geloof en ouderervaring (1 van de ouders heeft al gezin gehad). Kinderen melden opleidingsverschil. Er is niemand die spontaan bepaalde persoonlijkheidskenmerken van de ouder of kenmerken van het kind noemt als voortekenen.

3. WieWat Hielp - informatie uit vooral ouder-enquête

De ouders zijn tijdens het contactverlies het meest geholpen door niet-professionals, in dit geval de familie en vrienden. Van de formele hulp heeft de huisarts en de psycho-zorgverlener het meest geholpen. De jeugdzorg en het maatschappelijk werk wordt als weinig behulpzaam gezien, waarbij de jeugdzorg ook vaak als moeder-partijdig wordt gezien. De mediators worden niet geschikt geacht in de praktijk om psychologisch en materieel bij te sturen of afspraken te realiseren. De rechter zelf doet het beter volgens de ouders, maar in toelichting komt vaak naar voren dat deze niet genoeg doet aan feitenonderzoek en weinig/niets aan effectuering/naleving.

Een ruime meerderheid geeft aan dat de hulp in kwaliteit ernstig tekort schoot. Vaak wordt ook gebrek aan scholing/kennis genoemd. Ook geeft bijna de helft aan dat er kwantitatief weinig hulp aanwezig was.

Dat kan je zien tegen de achtergrond van veel signalen die de omgeving moet kunnen zien bij ouders en kind dat het ernstig niet goed gaat.

Het kind voelt een groot tekort aan hulp, heeft geen ingang, en wordt niet serieus genomen.

4. Kind - informatie uit vooral de kind-enquête

Het kind heeft volgens de cijfers in 90% van de gevallen ernstig te lijden. Dit is geïllustreerd door emotionele problemen, zoals boosheid. Ook is er vaak sprake van schuldgevoelens. Een ongezonde levensstijl is geen typisch verschijnsel, de gevoelens worden kennelijk op zichzelf gericht. School gaat slecht. Dat is wel iets wat je kunt herkennen.

Hoewel er kleine accentverschillen zijn tussen kinderen en ouders, valt het op dat de ouders met contactverlies, niet veel anders aankijken tegen de schade voor hun kind dan het kind zelf.

Het valt op dat kinderen vrijwel nooit is gevraagd hoe ze verder wilden toen duidelijk was dat de ouders apart gingen wonen. Bij de kwalitatieve antwoorden uit de vragenlijst voor kinderen blijkt dat ze zich tenminste gehoord willen voelen en dat dit niet genoeg/nauwelijks is gebeurd. Er zijn maar enkele situaties waarbij 1 ouder echt 'schuldig' is volgens het kind. Er is, kijkend naar de verhalen, geen grond voor de gedachte en praktijk (volgens velen) dat de moeder de natuurlijke haven is of zou moeten zijn. De contact verliezende vader is meestal een groot gemis. De helft van de kind respondenten vindt dat het contactverlies niet is hersteld vanwege te weinig initiatief vanuit de ouder.

Belastende situaties zijn voor de kinderen: een nieuwe relatie van een van de ouders, familieconflicten (partij kiezen: je 'verliest' bv grootouders), verhuizing van een van de ouders, huiselijk geweld tussen de ouders, verlies van werk van een van de ouders.

De kinderen werden - als ze geholpen werden - het meest geholpen door de eigen kring, dus de eigen vriendengroep, broers/zusters en opa/oma. De ouder-respondenten gaven aan dat familie van beide partners zich vaak inzetten voor het kind, maar uit de kinderdata is te zien dat het niet heeft geholpen. Van de zorg komt weinig.

Kinderen hebben in meerderheid van de gevallen behoefte aan een contactlegger, een bruggenbouwer. Veel hebben nog herstel behoefte. De meerderheid miste het contact met de ouder die hij/zij niet zag.

Minstens de helft van de kinderen schakelen later toen hij/zij meerderjarig werd, psychologische hulp in vanwege het contactverlies, en nog steeds is een intense behoefte aan psychologische hulp, waarin kennelijk niet voorzien wordt.

5. Oplossingen - informatie uit ouder- en kind enquête

Sowieso verdienen de uitgangspunten van een scheiding aandacht, vooral die rondom wonen, werken, inkomen en gelijkwaardigheid van de initiële regeling.

Ouders geven zelf aan dat ze behoefte hebben aan meer steun van hun vrienden en familie en ook steun/sturing rond het loyaliteitsconflict. Betrouwbare familie die voor beide partijen aanvaardbaar zijn, zouden hier een rol in kunnen krijgen. Ook is opvallend dat er veel gebruik wordt gemaakt van internetbronnen.

De ouder waardeert vrijwel in alle richtingen verbetering. Jeugdzorg en politie gerelateerde methodieken hebben het minst vertrouwen. Veel meer wil men in allerlei vormen omgangsregels. Er wordt meer waarde gehecht - vooral bij mannen - aan regel-macht dan aan therapeutische methoden dan wel methoden die een vorm van samenwerking vereisen. Vrouwen willen aandacht aan de emotie (zowel gewoon steun als om verder te komen).

Alle professionals moeten werken aan deskundigheid, in de mechanismen, de gevolgen, beïnvloeding, handhaving en beoordeling. Wie regelmacht heeft moet onpartijdig zijn. Wat betreft de kritiek op de jeugdzorg, zou het overwogen moeten worden om een vrouwelijke en mannelijke professional bij 1 gezin in te zetten. Familierechters kunnen een deelname afdwingen aan therapeutische gesprekken om een betere omgang en naleving te realiseren. In therapeuten zelf is ook vertrouwen, dit kan voor meerdere doelen een aangrijpingspunt zijn. Men staat open voor huisarts en eerstelijnspsycholoog in een rol als intensief begeleider, ook met bevoegdheden.

Kinderen willen in de eerste plaats oor voor hun verhaal. Zij missen een ingang. En het recht gehoord te worden. De cijfers geven ook aan dat school - dat veel wat weet- actiever kan zijn. Het kind wil een gelijke verdeler die dat verdelen praktisch regelt, en de mogelijkheid tegen een van de ouders tenminste tijdelijk nee te zeggen. Ouders willen in de eerste plaats een handhaver van omgangsregelingen, en een eerlijke rechtspreker.
